

معامله‌ای که با اعتراض روسیه باطل شد

۱۴ آبان ۱۴۰۱ ساعت ۵۸:۲۰

دولت قوام‌السلطنه برای مقابله با وضعیت نابسامان اقتصادی، امتیاز نفت شمال را به آمریکا واگذار کرد.

دولت ایران در سال ۱۳۰۰ برای سروسامان دادن به وضع اقتصادی کشور، از سیاست‌هایی چون واگذاری امتیاز به بیگانگان و یا استخدام مستشاران استفاده نمودند. از آنجا که ماهیت استعماری آمریکا در آن دوره آشکار نشده بود و کشوری بیطرف محسوب می‌شد، سیاست واگذاری ذخایر نفت شمال به این کشور مطرح شد که واکنش روسیه و انگلیس را به همراه داشت:

«چند روز قبل تلگراف از رئیس دولت آمد که نفت خراسان و آذربایجان [و] گیلان و مازندران و استرآباد را به کمپانی امریکائی امتیاز دادند به امضاء و تصدیق مجلس. از تمام ایران دولت را تبریک گفتند. دولت روس و دولت انگلیس اعتراض کردند. دولت روس به این جهت که در فصل هشتم اتحاد روس و ایران که تمام امتیازات گذشته چه راجع به دولت روس و چه به تبعه روس باشد کلاً ملغی گردید به شرط اینکه دولت ایران هم این امتیازات [را] به دولت ثالثی ندهد. دولت ایران در جواب نوشت که این امتیاز نفت شمال که به تبعه شما داده شده بود چون به امضای مجلس نرسیده بود رسمیت نداشت. به دولت انگلیس در جواب نوشت که در سه سال قبل که شما خواستید این امتیاز را از تبعه روس ابتیاع کنید وزیر خارجه ایران به شما نوشت که چون این امتیاز رسمیت ندارد شما بدون جهت پول خودتان را چرا در آب می‌ریزید. به دلیل همان نوشته معامله شما باطل است.»

منبع: سردار اسعد بختیاری، خاطرات سردار اسعد بختیاری (جعفرقلی خان امیربهدار)، به کوشش ایرج افشار، تهران، انتشارات اساطیر، ۱۳۷۲، صص ۶۰-۶۱

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۹۷۸/باطل-روسیه-اعتراض-پ-معامله>